

Openbare zitting van 29.06.2015

Interpellatie van het publiek betreffende de bescherming van de gemeente in het kader van het ontwerp van het Transatlantisch Vrijhandels- en Investeringsbedrag (TTIP) tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten, evenals het CETA en het TISA

Internationale handelsverdragen zoals het TTIP, CETA en TISA hebben een impact op alle instellingen die een regelgevende macht hebben, evenals op alle andere bevoegde overheden, met inbegrip van de gemeenten.

Daarom vragen wij, als bezorgde en waakzame burgers, aan onze leiders om onmiddellijk maatregelen te treffen en onze gemeente te beschermen door ze uit te roepen tot TTIP-, TISA- en CETA-vrije zone.

Het TTIP, CETA en TISA houden een risico in voor de gemeente, aangezien ze zowel rechtstreekse als indirecte gevolgen hebben op haar taken en op het beheer van de openbare diensten. Worden deze verdragen ondertekend, dan kan het riskant worden om nog doelstellingen op te leggen inzake **kwalitatieve voeding en korte ketens in schoolrestaurants**, om te beslissen **geen pesticiden meer te gebruiken voor het onderhoud van groene ruimten**, of om **gemeentelijk onderwijs, lokale culturele evenementen of crèches te subsidiëren**. Deze goederen zouden immers privatiseerbaar zijn en elke lokale openbare norm die op hen van toepassing is, zou beschouwd kunnen worden als een – sanctioneerbare – niet-tarifaire belemmering voor de concurrentie. Elk gemeentelijk beleidspunt zou kunnen worden aangeklaagd als belemmering van de handelsvrijheid (artikel 27 – artikel 4 – leden 1-b en 1-c van artikel X-5 van het CETA).

Elke gemeentelijke beleidsmaatregel inzake duurzame ontwikkeling zou aangeklaagd kunnen worden als handelsbelemmering en elke lokale openbare norm in dit verband zou kunnen worden gezien als concurrentiebelemmering en dus gesanctioneerd kunnen worden (via investeerder-staatarbitrage).

Onze communautaire, nationale gewestelijke of gemeentelijke verworvenheden dreigen te verdwijnen. Investerings in de overstap naar hernieuwbare energie zouden illegaal

worden. De openbare diensten zouden opengesteld worden voor concurrentie (scholen, sociale woningen, ziekenhuizen, afvalverwerking ...).

In werkelijkheid zouden deze overeenkomsten een middel zijn voor multinationals om elke overheidsbeslissing die ze beschouwen als een belemmering voor de vrije mededinging en handel uit de weg te ruimen.

De burgers van Etterbeek vragen daarom dat de gemeente en de gemeenteraadsleden optreden als spreekbuis van de inwoners van de gemeente en een krachtige motie goedkeuren tegen deze vrijhandelsverdragen (TTIP, TISA en CETA).

De burgemeester geeft het woord aan mevrouw Ghozzi:

“Mijnheer de burgemeester,

Dames en heren van het Schepencollege

Dames en heren Gemeenteraadsleden

Ik ben hier om u in naam van heel wat Etterbekenars te interpellieren naar aanleiding van de lopende onderhandelingen over een vrijhandelsakkoord, met name :

- het TTIP (het Trans-Atlantisch Vrijhandels- en Investeringsverdrag) waarover de Europese Unie en de Verenigde Staten onderhandelen;*
- het CETA (globaal economisch en commercieel akkoord) tussen Europa en Canada;*
- of het TiSA (akkoord over de handel in diensten).*

Met deze onderhandelingen wordt een bocht van 180° gemaakt ten opzichte van eeuwen van democratische opbouw. De Europese Commissie wil dit verdrag voordoen als een simpel handelsakkoord. Een waarschuwing dringt zich hier echter op. Het gaat niet enkel om handel, in de klassieke betekenis van het woord – goederen en diensten kopen en verkopen -, het gaat om veel meer. Het gaat erom bepaalde douanerechten (die al erg laag zijn) af te schaffen, evenals de zogenaamde “niet-tarifaire belemmeringen” van de handel, dat wil zeggen alle grondwettelijke, wettelijke, reglementaire normen in elke lidstaat als deze de vrije handel en de vrijheid van investeringen kunnen belemmeren. Deze normen kunnen van allerlei aard zijn: ethische, democratische, sociale normen, normen met betrekking tot het milieu, financiële en economische normen. De bedreigingen die ons boven het hoofd hangen, zijn reëel: ontmanteling van de nieuwe regelgevingen en normen op het gebied van milieu, fytosanitair, voeding, cosmetica, financiën en energie, het niet naleven van de fundamentele arbeidsrechten, verslechtering van de rechten op collectieve vertegenwoordiging van werknemers, vermindering van de technische normen en standaarden op het gebied van gezondheid...

De lijst is te lang en onze bezorgdheid is gegrond:

- 1. ten eerste heeft men het over het overeenstemmen (versta: het harmoniseren) van de normen van de Europese Unie met de normen van de Verenigde Staten. Laten we even in herinnering brengen dat de Europese normen tot de hoogste van de wereld behoren en dat ze in de toekomst dus minder veeleisend zullen zijn*

als het trans-Atlantisch akkoord ondertekend wordt. Een voorbeeld: de Verenigde Staten hebben noch het Protocol van Kyoto noch het Biodiversiteitsverdrag ondertekend en hebben slechts drie van de acht conventies van de Internationale Arbeidsorganisatie geratificeerd;

- 2. ten tweede, het verdwijnen van een politieke empirische ethiek die gebaseerd is op het voorzorgsprincipe en op de culturele voorkeuren;*
- 3. ten derde, het afzien van de uitvoerende en de wetgevende macht die met dit verdrag toegewezen wordt aan de Raad voor reglementaire samenwerking, de instelling die belast zal zijn met het direct of indirect regulariseren (ik zou zelfs dereguleren durven te zeggen) van de normen en de handel van goederen en diensten:*
- 4. ten vierde, het bindende en dwingende karakter dat deze verdragen zullen hebben voor de lidstaten en de deelstaten zodra ze ondertekend zijn. Volgens het mandaat voor de onderhandelingen bevestigen artikels 4, 23, 24 en 45 duidelijk het bindende en dwingende karakter;*
- 5. ten vijfde, de mechanismen van de arbitragepanelen, supranationale juridische instellingen die door deze verdragen op poten gezet worden, steken nu al de draak met onze democratische instellingen. Een privaat arbitragepanel zal de conflicten tussen de multinationals en de staten beslechten. Deze private panelen zullen bestaan uit gespecialiseerde advocatenkantoren (en niet uit onafhankelijke magistraten) die de nationale en internationale rechtspraak zullen kunnen omzeilen. Enkel multinationals of groepen van privé-investeerders zullen het recht hebben om naar deze panelen te stappen en de staten aan te vallen. En ingeval ze de zaak winnen, kunnen zij miljoenen euro's verdienen met schadevergoedingen en interesten die met ons belastinggeld betaald zullen worden. Het beslechten van geschillen tussen privébedrijven en de staten via de arbitragepanelen is, helaas, geen nieuwheid. In totaal zouden multinationals al 514 processen aangespannen hebben tegen 95 landen. EU-lidstaten werden al veroordeeld voor protectionistische maatregelen. De energiegigant EON, bijvoorbeeld, eist 15 miljard euro van Duitsland voor haar kernuitstap. Slowakije, bijvoorbeeld, werd door de Nederlandse verzekeraar Achmea veroordeeld tot het betalen van 22 miljoen euro omdat het haar gezondheidssysteem weer in handen wilde nemen en het toegankelijk wilde maken voor iedereen. Ook*

andere landen werden aangevallen waaronder Mexico dat een natuurreservaat wilde beschermen tegen ernstige vervuilingen of Uruguay, Australië en Frankrijk die een preventiecampagne tegen roken op touw zetten... Velen maken zich zorgen: de burgermaatschappij, vakbonden, politieke groepen, onderzoekers en economen...

Men zou kunnen denken dat deze interpellatie niet aangewezen is, wel integendeel, de gemeente zal een grote impact ondervinden. Het mandaat voor de onderhandelingen is zeer duidelijk over de politieke draagkracht van een eventueel akkoord: het zal betrekking hebben op alle bestuursniveaus (de federale staat, de gemeenschappen, de gewesten, de provincies, de gemeenten). Artikels 4 en 27 van het mandaat voor de onderhandelingen preciseren het als volgt:

- "De bepalingen uit het akkoord zullen bindend zijn op alle bestuursniveaus." (artikel 4);*
- "Het akkoord zou dwingend moeten zijn voor alle regelgevers en voor alle andere bevoegde autoriteiten van beide partijen." (artikel 27)*

Het is daarom dat wij ervoor gekozen hebben u hierover te spreken. Weet dat wij hierin geen baanbreker zijn. 59 andere gemeenten in België, waarvan twaalf Brusselse, hebben zichzelf uitgeroepen tot "TTIP-vrije zones", net als 258 gemeenten in Duitsland en 178 in Frankrijk. Sinds juni 2013 bonden al 300 organisaties in heel Europa de strijd aan tegen het vrijhandelsakkoord.

Dames en heren Verkozenen, wij zijn om verschillende redenen blij om in Etterbeek te wonen en, in een poging ons onze toekomst hier in te beelden na de ratificatie van de verdragen hier ter sprake gebrachte, zou de lijst van verslechtingen heel erg lang zijn. Wij hebben de politieke oriëntatienota 2013-2015 geraadpleegd en hebben heel wat initiatieven van de gemeente of initiatieven gesteund door de gemeente op verschillende domeinen opgemerkt die tot doel hebben het welzijn van de bevolking te verbeteren. Helaas zijn wij des te meer gealarmeerd door de mogelijke gevolgen van verdragen zoals het TTIP of het CETA, want in een nabije toekomst zouden deze lokale politiek en deze diensten door privébedrijven beschouwd kunnen worden als belemmeringen van de handel of als oneerlijke concurrentie. Ik citeer: "Het akkoord zal tot doel hebben de wederzijdse toegang tot de overheidsopdrachten te bevorderen, op alle bestuursniveaus (nationaal, regionaal en lokaal) en in de sector van de

openbare diensten, die betrekking hebben op de relevante handelingen van de bedrijven die in dit domein actief zijn en garantie te bieden op een niet minder gunstige behandeling dan die toegekend zijn aan de lokale leveranciers. Het akkoord moet eveneens disciplinaire regels bevatten (versta: financiële dwangsommen) om de obstakels die een negatieve impact hebben op de overheidsopdrachten te overwinnen, met inbegrip van de vereisten op het gebied van lokalisatie en lokale productie." Voor Etterbeek zou dit het volgende betekenen:

- 1. Het einde van de sociale en milieubepalingen in het bestek van de gemeenten. Het einde van de mogelijkheid om een lokale marktspeler te bevoorrechten. Het einde van de duurzame aankopen zoals vastgelegd in de bepaling "schone kleren";*
- 2. Wat onze voeding betreft zouden project als "Stadsboerderij" bedreigd zijn, net als de biomaltijden in de scholen of de sociale kruidenier die bevoorraad wordt met groenten die in de participatieve tuinen gekweekt worden door jongen in de beroepsinschakelingstijd;*
- 3. Wat het (volwassenen)onderwijs betreft: dat zal geliberaliseerd worden en de concurrentie moeten aangaan met privé-instellingen die het recht zouden hebben om dezelfde financiële ondersteuning te vragen als de openbare instellingen of de instellingen die gesubsidieerd worden door de overheid zoals de instellingen voor sociale promotie, de academies, de werkwinkels en de alfabetiseringslessen. Dit geldt voor alle subsidies zoals cultuur, sport en sociale cohesie;*
- 4. Wat betreft huisvesting, het SVK, de Regie van Grondbeleid: zij zouden beschouwd worden als oneerlijke concurrenten voor de privé-initiatiefnemers;*
- 5. Sinds 2014 kunnen wij ons zonder vrees neervlijen op de grasperken in de gemeentelijke parken omdat er geen pesticiden meer gebruikt worden. Deze voor ons gunstige bescherming van ons milieu en onze gezondheid zou, zodra het verdrag getekend is, beschouwd kunnen worden als een winstbelemmering voor de multinationals;*
- 6. Tot slot zijn er heel wat kinderen uit de gemeente die zich op school beter uit de slag trekken sinds hun bezoek aan het CLB waar een oog- of hooronderzoek het mogelijk maakte om snel een aantal moeilijkheden op te lossen. De*

gemeentelijke preventiepolitiek op vlak van gezondheid loopt ook het risico om gezien te worden als een belemmering van de vrije gezondheidsmarkt.

Vanavond wenden wij ons tot de lokale democratische instantie die dicht bij de burgers staat en instaat voor het algemeen welzijn en het samenleven: wil u uw politieke en budgettaire autonomie verliezen aan de persoonlijke belangen van enkele ondernemingen? De zesde staatshervorming heeft de gemeentelijke entiteiten meer macht en hefboomen gegeven, het ondertekenen van deze verdragen dreigt deze echter te verzwakken en zelfs teniet te doen. Het Europese ideaal van de grote trans-Atlantische markt is niet ons maatschappelijk project van samenleven, wel integendeel, het verscherpt de economische en fiscale concurrentie, offert onze fundamentele rechten op, dereguleert onze normen en onze sociale, culturele en communautaire verworvenheden evenals de verworvenheden op vlak van milieu. Daarom vragen wij dat de gemeenteraad met een duidelijke en sterke motie onze gemeente Etterbeek uitroept tot een TTIP-, CETA-, en TiSA-vrije zone.

In naam van alle burgers dank ik u voor uw aandacht."